

Regeringen at gennemføre, hvilket jeg ogsaa sikkert haaber vil lykkes den.

Birck: Dette Lovforslag har tre Maal. Det første er et noget mindre legitimt, forsaavidt der bagved Forslaget — og det udtrykkes ogsaa delvis i § 1 — ligger Ønsket om at faa flere fremmede Virkemidler ind i Landet. Det andet er, at man ønsker at faa et Centralinstitut for vore Kreditforeninger, og det tredje Maal er at skaffe vore Grundejere et bedre, et mere guldrandet Papir, der kan faa en større Sælglighed i Udlandet. De to sidstnævnte Maal: at oprette et Centralinstitut, og at skaffe vore Grundejere en højere Kurs, eventuelt lavere Rente, ere jo i sig selv meget legitime Maal, der have mit Partis fulde Sympati. Den Omstændighed, at Gehejmeraad Estrup — ganske vist i sin agrariske Periode — har fremlagt lignende Forslag, er en Ting, som jo ikke forringer mit Partis Sympati over for Forslagets Maal.

Men een Ting er at staa velvillig over for et Forslags Maal, en anden, om Forslaget har valgt de rette Midler, og i saa Henseende tror jeg, der er Grund til nogen Kritik. Forslaget ønsker jo at skaffe bedre Forhold for vore Førsteprioritetslaan, derimod ikke for vore Andenprioritetslaan. Jeg har ganske vist set i „Agrardagbladet“ forleden Dag, at der i Landbrugskredite er et Ønske om ogsaa at faa en Kreditforening for sekundære Laan — eventuelt med Statsstøtte. Heller ikke for vore Meliorationslaan søger Forslaget at skaffe bedre Forhold. Dem have vi allerede sørget delvis for gennem Forskudsforeningerne — i Tyskland er det sket gennem de saakaldte „Landeskulturbanker“. Heller ikke den store Del af Laan, som Landbruget desforuden har Brug for, og som her hjemme formentlig ere blevne til Prioritetslaan, nemlig Laan til Landbrugets Andelsforetagender, ere medtagne. Jeg nævner dette med særlig Grund her, fordi vi paa dette Omraade have Eksempler paa lignende Banker som den her foreslaaede, idet man i Tyskland har oprettet en „Centralgenossenschaftsbank“, der har den Opgave at skaffe Laan til Landbrugets Andelsforetagender, og denne Bank er statsgaranteret til et Beløb af 50 Millioner. Heraf vil det ses, at der er mange andre Punkter, hvor

Statsgaranti kræves, og begynde vi paa et Punkt, kunne vi meget godt risikere at komme længere.

Det Centralinstitut, som her søges oprettet — thi det er jo paa en vis Maade som saadant, Hypotekbanken skal fungere — ligner jo til en vis Grad Kreditforeningerne, for saa vidt Centralinstituttet forholder sig til Kreditforeningerne som disse til den enkelte Laantager. Centralinstituttet har sin Sikkerhed i Kreditforeningspapirer og udsteder paa Basis af disse relativt mindre ansete Papirer et noget finere Papir, paa samme Maade som Kreditforeningens Obligation er finere end den enkelte Laangivers Obligation. Der er imidlertid ogsaa en Forskel imellem dem, som Forslaget er udarbejdet. Forskellen er, at Kreditforeningerne ere *selvejende*, medens den Hypotekbank, der foreslaas, ejes af *Staten*. Kreditforeningen opnaar sin Finhed gennem den *gensidige Hæftelse*. Derimod opnaar Centralinstituttet ikke sin Finhed ved Forøgelse af Hæftelsen, idet de enkelte Kreditforeninger jo ikke komme til at hæfte indbyrdes, men gennem en *Grundfond*, eventuelt *Statsgaranti*. Denne Forskel er ikke saa ringe, men der opnaas rimeligvis det samme som igennem den gensidige Hæftelse: at Papiret bliver noget mere guldrandet.

Jeg ønsker at gøre et Par Bemærkninger om selv Centralinstituttet, idet jeg mener, at det er en af de Ting, som have været mest nødvendige. Jeg vil tillade mig som Supplering til Forslagets Motiver at gennemgaa nogle enkelte Former for Centralinstitutter, der ere tænkelige, idet det deraf — som de Herrer sikkert vide i Forvejen — vil forstaas, at den Maade, som her er foreslaaet af Finansministeren, maaske nok er den bedste — det ved jeg ikke — men at den i alt Fald ikke er den eneste.

Den simpleste Form for et Centralinstitut er den, at man har *een eneste stor Kreditbank* for hele Landet. Denne Form have vi i Norge og Finland. Disse Banker ejes af Staten. Garantien er begrænset — i Norge til 15 Mill. Men De ville indse, at ved saaledes at have en eneste Kreditbank er der den Ulempe — og derfor er det godt, at vi ikke kunne komme den Vej —, at en saadan eneste Hypotekbank